

N:o 54.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till vissa ändringar i nådiga förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 31 december 1891; gifven Stockholms slott den 10 mars 1892.

Under åberopande af hvad bilagda utdrag af protokollet öfver finansärenden för denna dag innehåller, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga följande förslag till förändrad lydelse af §§ 4, 9 och 42 i nådiga förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 31 december 1891:

§ 4.

1. Ej må någon — — — — — eger försälja.

2. Innehafvare af rättighet till försäljning af bränvin må icke till köpare å annan ort än den, der han sin försäljningsrätt utöfvar, försända bränvin i mindre belopp än 20 liter.

3. Ej heller må innehafvare af rättighet till försäljning af bränvin låta genom ombud å annat ställe än det, der han sin försäljningsrätt utöfvar, till köpare utlemna bränvin i mindre belopp än 250 liter.

§ 9.

1. De i § 8 mom. 2 — — — — —
 eller förkasta.

2. Uppstår i stad fråga att åt särskildt inom staden för ändamålet bildadt bolag öfverlåta all den minuthandel med och utskänkning af bränvin, hvilken eljest skall, enligt näst föregående mom., å auktion utbjudas, må magistraten genom minst en månad förut utfärdad offentlig kungörelse inom viss utsatt tid infordra skriftliga, förseglade anbud å sådan minuthandel och utskänkning. Inkomna anbud, som böra åtföljas af bolagets stadgar, öppnas, sedan den utsatta tiden tilländagått, af magistraten och granskas af denna myndighet, hvilken, efter det stadsfullmäktige eller, der sådana ej finnas, allmän rådstufva blifvit hörde, insänder handlingarne jemte eget utlåtande till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som med afseende å ej mindre bolagens lämplighet än äfven den erbjudna afgiftens belopp samt förhållandet mellan nämnda afgift och det litertal bränvin, bolaget anses kunna afyttra, eger anbuden antaga eller förkasta. Sådant anbud får dock icke antagas, om afgiften är lägre, än sammanlagda beloppet skolat, enligt § 17, minst utgöra, ifall försäljningsrättigheterna varit åt särskilda personer upplåtna; och må magistraten, om gjordt anbud antages, med bolaget sluta aftal för den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande bestämda tid; skolande i annan händelse, äfvensom då af bolag gjordt anbud icke före juni månads utgång blifvit pröfvadt, förfaras såsom i mom. 1 stadgadt är.

§ 42.

Idkar någon minuthandel med eller utskänkning af bränvin vid tillfälle, då försäljningsrätten ej utöfvas får, eller å annat ställe, än dertill uppgifvet är, eller försänder någon, mot hvad i § 4 mom. 2 stadgadt är, bränvin till köpare å annan ort än den, der han sin försäljningsrätt utöfvar, eller begagnar någon, mot bestämmelsen i mom. 3 af samma §, ombud för bränvins utlemnande å annat ställe, än der han sin försäljningsrätt utöfvar, eller tillåter den, som icke är till utskänkning, berättigad, att, då han i parti eller genom minuthandel säljer bränvin, något af det sålda på försäljningsstället förtäres eller afhemtas i mindre belopp, än han är berättigad föryttra, eller förbryter sig den, som till minuthandel med eller utskänkning af bränvin be-

rättigad är, mot § 26 mom. 3 och 5 eller § 27, böte första gången från och med 30 till och med 60 kronor samt andra gången från 60 till och med 120 kronor och vare dessutom andra gången sin rätt till minuthandel eller utskänkning förlustig. Lag samma — — — — lagrum föreskrifna.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

F. v. Essen.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1892.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: herr friherre VON OTTER,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM.

Departementschefen, statsrådet friherre von Essen anförde i underdånighet:

»I underdånig skrifvelse den 11 maj 1890 har Riksdagen anført, bland annat, att i åtskilliga inom Riksdagen väckta motioner framhållits, hurusom lagstiftningen till förmån för inskränkning i handeln med spirituösa drycker på ett förderfligt sätt kringginges derigenom, att bränvinsförsäljarne genom resande agenter ersatte indragna försäljningsställen.

Då Riksdagen ansåge önskvärdt, att några åtgärder kunde vidtagas till hämmande af dessa missförhållanden, hade Riksdagen, som jemväl af åtskilliga inträffade rättsfall inhemtat, att § 4 mom. 2 af

gällande bränvinsförsäljningsförordning, hvilket moments bestämmelser beröra den föreliggande frågan, gifvit anledning till synnerligen olika tolkning och sålunda behöfde förtydligas, ansett sig böra hemställa, det täcktes Eders Kongl. Maj:t, efter verkställd utredning, för Riksdagen framlägga förslag i syfte att inskränka möjligheten för spritvaruhandlande att å annat ställe än det, der han utöfvar sin försäljningsrätt, drifva handel med bränvin.

I anledning af Riksdagens berörda framställning hafva på grund af nådig remiss öfverståthållareembetet och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i rikets samtliga län afgifvit underdåniga utlåtanden, för hvilkas hufvudsakliga innehåll jag nu anhåller att få redogöra.

I fråga om förekomsten af de i Riksdagens framställning påpekade olägenheterna inhemtas af de afgifna utlåtandena följande. Förutom i *Stockholms stad*, der, enligt hvad öfverståthållareembetet meddelar, i regeln ej förekomma andra spritvaruagenter än sådana, som för franska handelshus utbjuda cognac och likörer, läser i *Upsala*, *Jönköpings*, *Kronobergs*, *Gotlands*, *Blekinge*, *Kristianstads* och *Malmöhus* län utbudande af spritvaror genom agenter antingen alls icke förekomma eller blott i så ringa skala, att några olägenheter deraf icke försports. Ett motsatt förhållande uppgifves deremot ega rum i *Södermanlands*, *Hallands*, *Vestmanlands*, *Kopparbergs*, *Jemtlands* och *Norrbottnens* län, hvarest detta sätt att kringgå bränvinsförsäljningsförordningens föreskrifter ganska allmänt läser användas. De skadliga verkningarne af detta missbruk betonas särskildt af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Södermanlands*, *Vestmanlands* och *Kopparbergs* län, hvilka funnit, att landtbefolkningen af de kringresande agenterna formligen trugas till inköp af spritvaror. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i öfriga, här ofvan icke nämnda län, hafva icke meddelat någon upplysning, huruvida missbruk af ifrågavarande slag inom de respektive länen iakttagits.

Emot hvarje åtgärd i den af Riksdagen antydda rigtning hafva sju länsstyrelser uttalat sig. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Stockholms* län finner visserligen ett förtydligande af § 4 mom. 2 i bränvinsförsäljningsförordningen af behofvet påkalladt, men anser ett sådant förtydligande böra gå i den rigtning, att försändning af spirituosa från en ort till annan mot efterkraf må anses tillåtet. Beträffande det ifrågasatta förbudet mot användande af kringresande agenter befarar Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att detsamma, huru det än må formuleras, antingen skulle leda till orimligheter eller ock komma att tillhöra de lagbud, hvilka med lätthet kunde kringgås. Det enda

fullt verksamma förbudet i detta hänseende vore, om man kunde förbjuda en hvar att annorledes än sjelf eller genom direkt budskickning inköpa och afhemta spritvaror från annan ort, men derigenom komme man ock enligt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förmenande att skapa ett tillstånd, som icke kunde i någon mån gillas af den ännu rådande allmänna uppfattningen hos folkets flertal. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Upsala* län anser någon vidare lagstiftningsåtgärd än den af Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Riksdagens jemväl i nu förevarande skrifvelse gjorda framställning, den 26 november 1890 genom ändring i lydelsen af § 34 mom. 2 beslutade inskränkning af kredithandel med bränvin hvarken vara för ifrågavarande ändamål erforderlig eller utförbar. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Jönköpings* län uttalar i hufvudsak samma åsigter som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län samt påpekar derjemte, att till följd af bestämmelserna i franska handelstraktaten ett förbud för svenska bränvinsförsäljare att använda ombud sannolikt endast skulle medföra, att försäljningen komme att utöfvas af utländske i stället för af svenske handelsresande. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Elfsborgs* län anser ändamålslost att förbjuda användande af agenter, så länge det är tillåtet att efter requisition försända spritvaror till annan ort. Ett förbud mot dylik försändning, om ock mera gagnande i nykterhetens intresse, skulle dock säkerligen kunna kringgå och skulle derjemte för allmänheten medföra ganska stora olägenheter. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Skaraborgs*, *Kalmar* och *Vesternorrlands* län, af hvilka den sistnämnde ansett ett förtydligande af stadgandet i § 4 mom. 2 i bränvinsförsäljningsförordningen möjligen vara erforderligt, finna i öfrigt den gällande lagstiftningen tillfredsställande och förmena, att den af Eders Kongl. Maj:t numera beslutade ytterligare inskränkningen i rättigheten att utsöka betalning för utborgadt bränvin skall komma att förhindra de missbruk, som möjligen kunnat ega rum genom kringresande agentsers verksamhet.

Öfverståthållarembetet har vid sitt utlåtande fogat ett af styrelsen för Stockholms utskänkningsaktiebolag i ämnet afgifvet yttrande, deri styrelsen såsom sin åsigt uttalat, att för riket i dess helhet ett lagstadgande i den af Riksdagen antydda riktning syntes vara af behovet påkalladt. För egen del finner embetet visserligen önskligt, om spritvaruagenternas verksamhet på landsbygden kunde inskränkas, men då detta mål icke synes embetet kunna vinnas annorledes än genom ett förbud för spritvaruhandlande att expediera från annan ort ingången requisition, så framt den afsåge ett mindre belopp än 250 liter, anser

embetet ovisst, huruvida de fördelar, som genom ett slikt stadgande vunnas i afseende å spritvaruagenterna, skulle uppväga de olägenheter, som derigenom obestriddligen tillskyndades allmänheten. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Malmöhus* län, som, då några missförhållanden af förevarande slag icke förekommit inom länet, icke yttrar sig om behöfligheten af någon ändring i lagstifningen, erinrar endast om nödvändigheten, att, derest någon ändring anses nödig, denna göres med största varsamhet, att icke derigenom obehörigt förfång tillfogas de innehafvare af bränvinsförsäljningsrättigheter, hvilka hufvudsakligen förse gästgifvare och andra större afnämare på andra orter med spritvaror.

Med undantag af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Göteborg och Bohus* län, hvars utlåtande endast berör den numera af Eders Kongl. Maj:t fastställda ändringen i § 34 mom. 2 af ifrågavarande förordning, samt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Vermlands* län, som anser spritvaruhandlande icke kunna eller böra förmenas att begagna sig af utskickade ombud, men föreslår, att dessa ombud måtte varda underkastade samma föreskrifter, som äro gällande för gårdfarihandlandes biträden, samt i likhet med utländska handelsagenter påföras särskild beskattning, hafva Eders Kongl. Maj:ts samtliga öfriga befallningshafvande förordnat vidtagande af någon åtgärd i den af Riksdagen angifna rigtning.

Bland dessa hafva Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Södermanlands, Gotlands, Gefleborgs, Jemtlands, Vesterbottens* och *Norrbottens* län inskränkt sig till att i allmänhet förorda Riksdagens framställning utan att ingå i någon undersökning om sättet, hvarpå den åsyftade förändringen skulle kunna åstadkommas. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Södermanlands* län förmäler sig visserligen icke förbise den stora svårigheten att kunna affatta ett förändradt lagstadgande i sådan form, att det å ena sidan icke lägger hinder i vägen för den enskildes tillbörliga frihet i handel och vandel och å den andra lemna den minsta möjliga utväg för lagbrytaren att kringgå detsamma, men anser denna svårighet ej vara omöjlig att öfvervinna och i allt fall ej böra afhålla lagstiftaren att utan afbrott fortgå på den inslagna banan att söka omgärda spritvaruhandeln inom så tränga gränser, som nykterhetsintressets tillgodoseende kräfver; hvarjemte Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Gefleborgs* län framhåller vigten deraf, att svenska medborgare icke genom de tilltänkta bestämmelserna försättas i sämre ställning än utlänningar.

Af de återstående åtta länsstyrelserna hafva deremot åtskilliga förslag till frågans lösning framlagts.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Östergötlands* län fäster uppmärksamheten på svårigheten att, såvida man icke anser sig kunna rent af förbjuda försäljning till andra orter, hvilket enligt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes åsigt svårligen torde låta sig göra, utfinna stadganden, som icke kunna eluderas, och hemställer fördenskull, huruvida man icke för närvarande kunde inskränka sig till ett förbud att i och för bränvinsförsäljning använda resande eller fast ombud på annan ort samt bestämma ansvar för den, som upptog ordres på annan ort.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Kronobergs*, *Kristianstads*, *Örebro*, *Vestmanlands* och *Kopparbergs* län uttala sammanstående den åsigt, att spritvaruhandlande icke bör förmenas rätt att efter ingången requisition från person å annan ort till denne afsända spritvaror äfven i mindre quantiteter än 250 liter. För upptagande af ordres genom ombud å belopp, uppgående till 250 liter eller derutöfver, anse dessa befallningshafvande hinder icke heller böra läggas. Deremot borde enligt samma befallningshafvandes åsigt all försäljning genom ombud af mindre belopp än 250 liter förbjudas, hvadan den lagändring, som för ändamålet erfordrades, skulle inskränka sig dertill, att det i § 4 mom. 2 af bränvinsförsäljningsförordningen innefattade förbud mot utlemnande genom ombud af bränvin i mindre belopp än det nyss nämnda utsträcktes jemväl till utbudande till försäljning af sådan quantitet bränvin. Det sålunda ifrågasatta förbudet borde enligt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i *Kopparbergs* län mening endast afse landsbygden, enär i städerna, der befolkningen ändock hade dagligt tillfälle att anskaffa sitt behof af spritvaror, agenternas verksamhet ej kunde medföra afsevärd olägenhet, men tvärtom vara till gagn för spritbolagen, som med dylika försäljare kunde sluta aftal om leverans af spirituosa. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Kristianstads* län framhåller, att Riksdagens ifrågavarande syftemål icke torde kunna fullt uppnås annorledes än genom ett förbud för försäljare att afyttra spirituosa i fall, då varan genom hans försorg skulle sändas till köpare å ort, der säljaren icke egde rätt till försäljning, men ett sådant förbud, hvarigenom en person, bosatt å ort, der bränvinsförsäljning ej tillätes, icke skulle kunna förskaffa sig spritvaror utan att sjelf från annan ort afhemta dem och hvarigenom köpare å hvarje ort förhindrades att från annat håll requirera sådana varor, hade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke ansett sig kunna tillstyrka. Den uttalade farhågan, att ett förbud mot bränvinshandel genom ombud skulle på

de svenska spritvaruhandlandenas bekostnad komma att gynna de utländska handelshusens afsättning af spirituosa inom landet, anser Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Örebro län icke vara grundad. De främmande reseombuden besökte nemligen i allmänhet endast städerna och upptoge der beställningar förnämligast af personer, tillhörande de mera välmående samhällsklasserna. Den vara de utbjöde vore dessutom betydligt dyrare än det svenska bränvinet och egnade sig äfven af andra skäl icke att ersätta detsamma.

Samma uppfattning i fråga om främmande handelsresandes verksamhet uttalas äfven af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Blekinge* län, som i öfrigt framlägger ett nytt förslag till förevarande frågas lösning; innehållande detta förslag:

1:o) att tillverkare af bränvin ej får på landsbygden idka parti-handel med bränvin å annat ställe än det, der bränvinet tillverkas;

2:o) att annan partihandel med bränvin å landet ej får utöfvas utan efter tillstånd af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande och ej heller å annat ställe, än som af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande blifvit bestämdt;

3:o) att försäljning af spritdrycker i öfrigt ej heller får ega rum å annan plats, än der försäljaren sjelf bor och har sitt hemvist; och

4:o) att öfverträdelse af de föreslagna författningsstadgandena beläggas med högre straffpåföljd, än nu är förhållandet.

Slutligen har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Hallands* län anført, hurusom, med hänsyn till de skadliga verkningar, bränvinshandeln genom agenter visat sig medföra, samt de olika tolkningar, hithörande lagbestämmelser underkastats, det syntes Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande nödvändigt, att, såvida icke en af bränvinslagstiftningens hufvuduppgifter skulle förfelas, ett lagstadgande utfärdades, som, på samma gång det förhindrade innehafvare af rättighet till minuthandel med bränvin att åt sådana afnämare å annan ort, bland hvilka drycken-skapslasten egentligen vore att befara, eller med andra ord de mindre bemedlade klasserna, anskaffa spritvaror i de mindre belopp, som dessa afnämare högst kunde antagas ega råd att på en gång requirera, likväl icke förhindrade konsumenter, som vore boende på längre afstånd från ort, der minuthandel med bränvin bedrefves, och hvilka ej blott vore i den ställning, att något missbruk af varan icke behöfde befaras, utan äfven, såsom t. ex. egare af bruk, fabriker och större landtegendomar eller disponenter vid större fabriksanläggningar, kunde behöfva spritvaror i större mängd, att från minuthandelsställe på annan ort förse sig med sitt behof af dylika varor. På grund häraf har Eders Kongl.

Maj:ts befallningshafvande föreslagit, dels att § 4 mom. 2 af bränvinsförsäljningsförordningen måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Den, som förvärfvat rätt till minuthandel med bränvin, må ej till köpare, boende utom den kommun, der försäljningsrätten utöfvas, försända bränvin i mindre belopp än tjugu liter»;

dels ock att nuvarande 2:dra momentet af nämnda § måtte bibehållas såsom ett mom. 3 i samma §.

Det af Riksdagen påpekade förhållande, att åtskilliga bränvinsförsäljare vetat förskaffa sig en af lagstiftningen icke afsedd utsträckning af sin försäljningsrätt derigenom, att de utom den ort, der försäljningsrätten utöfvas, kringstända agenter för att upptaga beställningar å bränvin, synes, enligt hvad de af länsstyrelserna afgifna utlåtanden gifva vid handen, väl icke vunnit någon allmänare utbredning, men dock inom åtskilliga orter så pass ofta hafva förekommit, att allvarsamma olägenheter deraf förorsakats. Då gällande lagbestämmelser icke visat sig tillräckliga att förebygga nämnda, med grunderna för bränvinslagstiftningen föga öfverensstämmande förhållande, torde en lagstiftningsåtgärd i ämnet vara erforderlig.

I § 4 mom. 2 af förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin är innehafvare af rättighet till försäljning af bränvin förbjudet att låta genom ombud å annat ställe än det, der han sin försäljningsrätt utöfvar, till köpare utlemna bränvin i mindre belopp än 250 liter. I de motioner, som föranledde aflåtandet af 1890 års Riksdags nu förevarande skrifvelse, hade föreslagits, att omförmälda förbud skulle erhålla sådan utsträckning, att bränvinshandlande jemväl förmenades att utom den ort, der försäljningsrätten utöfvades, till salu utbjuda eller med köpare aftala om leverans af bränvin i mindre belopp än det nyssnämnda. Bevillningsutskottet erinrade i anledning af dessa motioner om innehållet i art. 17 af handelstraktaten med Frankrike af den 30 december 1881, i hvilken art. bland annat stadgas följande:

Franske handelsresande, som färdas inom de förenade rikena för franska handelshus, skola der ega att göra uppköp för sin industris behof och upptaga beställningar med eller utan prof, men icke till försäljning kringföra varor.

Då franska handelshus sålunda icke kunde betagas rättigheten

att i Sverige genom reseombud upptaga beställningar på bränvin, skulle, enligt utskottets mening, följdén af ett förbud för svenska bränvinsförsäljare att använda dylika ombud icke blifva den, att det förderliga systemet med bränvinsagenter upphörde, utan efter all sannolikhet den, att agenter komme att resa för utländska handelshus i stället för, såsom nu, för svenska. Utskottet afstyrkte med afseende härå bifall till motionerna.

Jemlikt konventionen af den 13 sistlidne januari angående delvis förlängning af de den 30 december 1881 afslutade handels- och sjöfartstraktater mellan de förenade rikena samt Frankrike eger nyss anförda art. 17 af 1881 års handelstraktat ännu gällande kraft. Under de förhandlingar, som föreginge konventionens afslutande, gjordes väl, såsom för Eders Kongl. Maj:t är känt, af Eders Kongl. Maj:ts minister i Paris framställning om intagande i förhandlingsprotokollet af en förklaring, afseende att framhålla, att bestämmelserna i nyssnämnda art. icke utgjorde hinder för svenska regeringens rätt att inom landet ordna försäljningen af vissa varor på ett med det allmännas intresse öfverensstämmande sätt, särskildt icke för ordnande af bränvinsförsäljningen i syfte att motverka dryckenskapen; och föreslog ministern att affatta denna förklaring sålunda: Det är öfverensskomet att, för hvad angår rätten att upptaga beställningar, franske handelsresande skola vara underkastade samma inskränkingar, som för landets egna invånare äro eller framdeles blifva utfärdade. Ehuru de franska ombuden uttalade sitt erkännande af de sträfvanden, för hvilkas befordrande nämnda förklaring ifrågasattes, ledde framställningen derom icke till afsedt resultat, och någon anledning att för denna saks skull äfventyra konventionsförhandlingarnes framgång förefans tydligen icke, helst utväg icke torde saknas att, äfven utan ändring i eller förklaring af den ifrågavarande traktatsartikeln, i möjligaste mån råda bot för det påpekade missförhållandet.

Ville man söka uppnå detta mål genom meddelande af förbud för bränvinshandlande att genom ombud upptaga beställningar å bränvin, antager jag visserligen, att effektiviteten af detta förbud icke skulle i nämnvärd mån minskas derigenom, att franske handelsresande undantoges från tillämpningen af detsamma. Föga sannolikt är, att för de samhällsklasser, man genom förbudet i främsta rummet ville bevara för frestelsen för rusdrycksmissbruk, den franska konjaken skulle komma att intaga bränvinets plats. Härtill kommer, att den från utlandet reqvirerade varan skulle för konsumenten ställa sig väsentligt dyrare än den svenska. Oberäknadt det högre priset för

sjelfva varan samt frakt och andra omkostnader, skall nemligen för importeradt bränvin — från och med den 1 sistlidne februari äfven för fransk konjak — erläggas en tullafgift af 75 öre per liter, hvilken afgift med 25 öre öfverstiger tillverkningskatten för inom landet tillverkad bränvin, och denna tullafgift ökas, då varan införes i mindre parti än 250 liter, med en tilläggsafgift af 15 öre per liter, motsvarande den försäljningsafgift, som inom landet utgöres vid utskänkning af eller minuthandel med bränvin. Nu anförda förhållanden oaktadt torde likväl befinnas mindre lämpligt, att utländske män egde befogenhet att inom landet utöfva en handelsrätt, som vore landets egna invånare förmenad, och man torde derföre böra på annan väg söka uppnå det åsyftade målet.

En sådan utväg torde ock stå att finna. Om man, i stället för att med lagstiftningsåtgärden vända sig mot ombudets åtgöranden, vänder sig mot bränvinshandlandens egna eller med andra ord, i stället för att söka förhindra *upptagandet* af beställningen, söker förhindra *utförandet* af densamma, synes målet kunna uppnås på ett lika verkamt, om ej verksammare sätt. Ett förbud att utom försäljningsorten upptaga requisitioner å bränvin skulle, såsom åtskilliga länsstyrelser påpekat, på flera sätt kunna kringgås, och otvifvelaktigt blefve förbudets öfverträdande ofta svårt att leda i bevis. Förbjuder man deremot innehafvare af bränvinsförsäljningsrätt att till köpare å ort utom den, der försäljningsrätten utöfvas, försända bränvin i myckenhet understigande viss angifven quantitet, varder förbudets efterlefnad vida lättare att kontrollera, och man vinner derigenom samma mål som med ett förbud mot requisitioners upptagande.

Vid bestämmande af den quantitet, under hvilken bränvin icke skulle få försändas till köpare å ort utom den, der försäljningsrätten utöfvas, bör man tillse, att gränsen å ena sidan icke sättes så hög, att derigenom obehörigt förfång tillfogas de försäljare, som pläga förse gästgifvare och andra större afnämare å andra orter med spritvaror, men å andra sidan tillräckligt hög, att den icke medgifver försändning af spritvaror i de mindre belopp, som afnämare, tillhörande de mindre bemedlade klasserna, i allmänhet kunna antagas ega råd att på en gång requirera, och ej heller bereder allt för lätt tillfälle till gränsens öfverskridande genom så kallad salning. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län, som framställt förslag till den föreliggande frågans lösning enligt nyss angifna grunder, har föreslagit, att gränsen måtte sättas vid 20 liter, så att bränvin i mindre quantitet icke skulle få af bränvinsförsäljare sändas till köpare utom försäljningsorten, och

synes mig detta förslag, såsom innefattande en lämplig medelväg, böra vinna godkännande.

Jag har redan förut framhållit, att synnerlig anledning icke torde finnas till farhågan, att den plats, som det svenska bränvinet till följd af en lagstiftningsåtgärd i nu ifrågavarande syfte finge lemna, skulle komma att intagas af utländskt bränvin. Jag tillägger endast, att den betänklighet, som för meddelandet af ett förbud för bränvinshandlandes ombud att upptaga requisitioner å bränvin kunde anses ligga deri, att förbudet icke blefve tillämpligt på vissa utländske handelsresande, icke lärer förefinnas i fråga om den af mig nu förordade lagstiftningsåtgärden. Då nemligen utländske bränvinshandlande beträffande sina åtgöranden utom riket lika litet i nu ifrågavarande som i andra afseenden kunna underkastas Sveriges lagstiftning, förfaller all jemförelse mellan deras samt inländska bränvinshandlandes rättigheter.

På grund af hvad jag nu anfört, anser jag mig böra hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att §§ 4 och 42 i nådiga förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 31 December 1891 må erhålla följande förändrade lydelse:

§ 4.

1. Ej må någon — — — — — eger försälja.
2. Innehafvare af rättighet till försäljning af bränvin må icke till köpare å annan ort än den, der han sin försäljningsrätt utöfvar, försända bränvin i mindre belopp än 20 liter.
3. Ej heller må innehafvare af rättighet till försäljning af bränvin låta genom ombud å annat ställe än det, der han sin försäljningsrätt utöfvar, till köpare utlemna bränvin i mindre belopp än 250 liter.

§ 42.

Idkar någon minuthandel med eller utskänkning af bränvin vid tillfälle, då försäljningsrätten ej utöfvas får, eller å annat ställe, än der till uppgifvet är, eller försänder någon, mot hvad i § 4 mom. 2 stadgadt är, bränvin till köpare å annan ort än den, der han sin försäljningsrätt utöfvar, eller begagnar någon, mot bestämmelsen i mom. 3 af samma §, ombud för bränvins utlemnande å annat ställe, än der han sin försäljningsrätt utöfvar, eller tillåter den, som icke är till ut-

skänkning berättigad, att, då han i parti eller genom minuthandel säljer bränvin, något af det sålda på försäljningsstället förtäres eller afhentas i mindre belopp, än han är berättigad föryttra, eller förbryter sig den, som till minuthandel med eller utskänkning af bränvin berättigad är, mot § 26 mom. 3 och 5 eller § 27, böte första gången från och med 30 till och med 60 kronor samt andra gången från 60 till och med 120 kronor och vare dessutom andra gången sin rätt till minuthandel eller utskänkning förlustig. Lag samma — — — — lagrum föreskrifna.

I § 9 mom. 2 af förordningen angående försäljning af bränvin stadgas, bland annat:

Uppstår i stad fråga att åt särskildt inom staden för ändamålet bildadt bolag öfverlåta all den minuthandel med och utskänkning af bränvin, hvilken eljest skall, enligt näst föregående mom., å auktion utbjudas, må magistraten genom minst en månad förut utfärdad offentlig kungörelse inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å sådan minuthandel och utskänkning. Inkomna anbud, som böra åtföljas af bolagets stadgar, granskas af magistraten, hvilken, efter det stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän rådstufva blifvit hörde, insänder handlingarne jemte eget utlåtande till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som med afseende å ej mindre bolagens lämplighet än äfven den erbjudna afgiftens belopp samt förhållandet mellan nämnda afgift och det litertal bränvin, bolaget anses kunna afyttra, eger anbudena antaga eller förkasta.

I ett besvärsmål, som nästlidet år underställdes Eders Kongl. Maj:ts pröfning, förekom, att i en stad, der magistraten, med utsättande af viss tid, infordrat anbud å bränvinshandelns öfvertagande af bolag, två om rättigheten täflande bolag inom den utsatta tiden, klockan tolf å viss dag, till magistraten ingåfvo skriftliga anbud. Dessa anbud blefvo, i den ordning de inkommit, omedelbart och således före klockan tolf af magistraten offentligen upplästa, hvilket hade till följd, att det af bolagen, som bjudit den lägre afgiften, kom i tillfälle att, jemväl före fatalietidens utgång, ingifva nytt skriftligt anbud, deri bolaget bjöd högre afgift än den af det andra bolaget förut erbjudna. Det sålunda afgifna anbudet blef sedermera af Eders Kongl. Maj:ts befallningshaf-

vande antaget. Det bolag, hvars anbud icke antagits, öfverklagade väl Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes berörda beslut på den grund, att magistraten skulle origtigt förfarit derutinnan, att magistraten före fatalietidens utgång offentligen uppläst de ingifna anbuden, men Eders Kongl. Maj:t fann vid de underdåniga besvärens föredragning hvad klaganden anfört icke föranleda till ändring i öfverklagade resolutionen.

Ehuru ordalydelsen i nyss anförda författningsrum icke lägger bestämdt hinder i vägen för ett förfarande sådant som det af magistraten i det anförda fallet iakttagna, lider det väl intet tvifvel, att detsamma icke varit af lagstiftaren afsedt. Anbudens ingifvande skulle derigenom förvandlas till ett slags auktionsförfarande under de för spekulanterna ogynsammaste förhållanden, dervid det måste komma att bero af en tillfällighet, huruvida hvarje spekulant sattes i stånd att behörigen bevaka sin rätt. Det synes mig därför af nöden, att lagbestämmelsen erhåller en affattning, som förebygger möjligheten af ett förfarande, sådant som det angifna; och hemställer jag därför, att Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen, att § 9 mom. 2 i förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin må erhålla följande förändrade lydelse:

Uppstår i stad fråga att åt särskildt inom staden för ändamålet bildadt bolag öfverlåta all den minuthandel med och utskänkning af bränvin, hvilken eljest skall, enligt näst föregående mom., å auktion utbjudas, må magistraten genom minst en månad förut utfärdad offentlig kungörelse inom viss utsatt tid infordra skriftliga, förseglade anbud å sådan minuthandel och utskänkning. Inkomna anbud, som böra åtföljas af bolagets stadgar, öppnas, sedan den utsatta tiden tilländagått, af magistraten och granskas af denna myndighet, hvilken, efter det stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnes, allmän rådstufva blifvit hörde, insänder handlingarne jemte eget utlåtande till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som med afseende å ej mindre bolagens lämplighet än äfven den erbjudna afgiftens belopp samt förhållandet mellan nämnda afgift och det litertal bränvin, bolaget anses kunna afyttra, eger anbuden antaga eller förkasta. Sådant anbud får dock icke antagas, om afgiften är lägre, än sammanlagda beloppet skolat, enligt § 17, minst utgöra, i fall försäljningsrättigheterna varit åt särskilda personer upplåtna, och må magistraten, om gjordt anbud antages, med bolaget sluta aftal för den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande bestämda tid; skolandet i annan händelse, äfvensom då af bolag gjordt anbud icke före juni månads utgång blifvit pröfvadt, förfaras såsom i mom. 1 stadgadt är.)

Hvad föredragande departementschefen sålunda yttrat och tillstyrkt, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan — — — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Hugo Malm.